

Курносова К. О.

студент,

НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

АБОРТ-НЕВІД'ЄМНЕ ПРАВО ЖІНКИ, ПОРУШЕННЯ ЧИ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА НА ЖИТТЯ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Право держави на обмеження прав людини було проголошено Загальною декларацією прав людини (ст. 29) Конвенція про захист прав і основоположних свобод (далі-Конвенція) від 4 листопада 1950р., також передбачає це право. Відповідно до цих міжнародних документів держави можуть встановлювати обмеження прав людини в своєму законодавстві, але такі обмеження повинні відповідати міжнародним договорам цих держав у сфері прав людини і не звужувати їх зміст. І хоча в юридичній літературі існує класифікація прав людини на такі, що підлягають обмеженням і, що не обмежуються, на практиці ж, всі права людини обмежуються тим чи іншим чином, зокрема, і право людини на життя. Одним з варіантів обмежень прав людини на життя є право, яке визначене у міжнародних договорах-це право на приватне життя, в зміст якого входить право на переривання вагітності-аборт. Це питання є доволі дискусійним, і недостатньо розробленим як в науці міжнародного права так і в національних галузях права.

Різні аспекти проблеми права людини та їх обмеження, зокрема права на переривання вагітності, знайшли своє відображення в роботах наступних вітчизняних та зарубіжних вчених: М. В Баглая, Л. Д Воєводіна, О. Е Кутафіна, Е. А Лукашевой, В. Ю Стеценко, І. Я Сенюти, Н.І Шанклеїна та інші.

Обмеження прав людини-це встановлені в законодавстві певної держави межі на основі міжнародного договору як універсального так і регіонального рівня, в рамках яких суб'єкти можуть використовувати свої права і свободи. Подібні межі «зводяться» в основному до обов'язків і заборон, призупинень і відповідальності.

Встановлені правомірні обмеження не повинні перешкоджати прогресивному розвитку й впровадженню нових досягнень людства. При цьому необхідно враховувати всі можливі наслідки й ри-

зики від реалізації відповідних досягнень, а також довгострокову перспективу їх використання.

Обмеження прав може бути підкріплено законодавством (правова, де юре), прийнятою в країні релігією, або може ґрунтуватися винятково на сформованих моральних нормах (не офіційна, де факто).

Більшість держав об'єднали зусилля для вироблення критеріїв в визначенні обсягу і змісту прав людини, засобів їх забезпечення та захисту, створивши та запропонували наднаціональну систему відповідних механізмів в рамках ООН, РЄ, ЄС тощо.

Дослідники цієї проблеми, зокрема Стеценко С. Г влучно зауважує, що проблеми абортів є комплексними, що підтверджується на міжнаціональному рівні фактом роботи над цими питаннями Комітету ООН з економічних, соціальних, і культурних прав. Це положення не є випадковим. Проблема абортів одночасно торкається і долі одразу двох людей-жінки, що вирішила перервати вагітність, й ембріона (плоду), що знаходиться в її утробі.

За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я планування сім'ї включає запобігання небажаної вагітності, вільний вибір кількості та часу народження дітей залежно від віку і здоров'я батьків.

Сам термін «планування сім'ї» передбачає ті види діяльності, які мають за мету допомогти окремим особам та подружнім парам досягти певним результатів, а саме: уникнути небажаної вагітності; народити бажаних дітей; регулювати інтервал між вагітностями; вибирати час народження дитини в залежності від віку батьків та стану їхнього здоров'я; визначити число дітей в сім'ї;

Однак, саме переривання вагітності є першопричиною порушень дітородної функції та бездітності сімей (22 %), тяжких запальних процесів статевих органів (30 %), ускладнень вагітності і пологів, які нерідко призводять до смерті або ушкоджень здоров'я новонароджених, а також зумовлюють економічні збитки від тимчасової втрати працездатності, пов'язаної безпосередньо з абортами та ускладненням після них.

Як можна побачити, право жінки на аборт пов'язане з правом на планування сім'ї, яке включає в себе право на запобігання небажаній вагітності. Права на запобігання небажаній вагітності є комплексним поняттям і включає в себе в тому числі, крім методів контрацепції і здійснення абортів.

В Декларації про медичні аборті (далі-Декларація), прийнятій в Осло в 1970р. вказано на перший етичний принцип, який висувається до лікаря – це повага до людського життя з самого його початку. Обставини, за яких життєві інтереси матері стикаються з життєвими інтересами ненародженої дитини, породжують дилему і ставлять запитання, чи повинна зумисне перериватися вагітність. Різноманітність відношення до цієї ситуації виникає з різноманітності відношення до життя ненародженої дитини. Це сфера особистих переконань, і совісті які необхідно поважати. В положеннях Декларації питання співвідношення прав матері і прав дитини, відсилається до розсуду матері.

Донедавна в більшості країн вважалось будь-яке штучне переривання вагітності злочином проти життя ненародженої дитини й проти Бога, наприклад у Канаді аборти доступні лише за запитом вагітної, а в Ірландії аборти заборонені. Практично у всіх країнах гостро обговорюється моральна сторона проблеми абортів. Схематично світ можна розділити на два табори: «за життя» і «за вибір». Як відомо прихильники руху «за життя» дотримуються думки, що життя людини починається з моменту зачаття, а не народження, і тому варто захищати права ембріона на рівні з іншими людьми, включаючи природне право на життя. У цій групі держав аборт розглядається як злочин проти внутрішньоутробного життя і прирівнюється до вбивства. Аборти в них повністю заборонені, як правило, крім випадків порятунку життя жінки в Афганістані, Анголі, Венесуелі, Гватемалі, Гондурасі, Єгипті, Індонезії, Іраку, Ірані, Ємені, Колумбії, Ліван і, Лівії, та інших. Рух «за вибір» вважає, що жінка повинна мати право на вільне самостійне рішення щодо свого майбутнього, свого здоров'я, у неї повинен бути вибір-народити дитину або перервати вагітність. У найбільш ліберальній групі країн законодавець виходить з визнання права жінки самостійно вирішувати питання про вагітність. Аборти «за бажанням» на ранніх стадіях вагітності дозволені на території СНД і Балтії, у колишніх югославських республіках, Австралії, Австрії, Албанії, Болгарії, Угорщини, В'єтнамі, Німеччини, Греції, Данії, Італії, та інших.

На сьогодні більшість держав світу закріпила у своєму законодавстві різного роду обмеження на аборти. У Великобританії для медичного абарту потрібні висновки двох лікарів про його необхідність відповідно до закону про аборт 1967 року.

Отже, резюмуючи наведене вище, щодо права на аборт як обмеження права на життя ненародженої дитини, можна зазначити, що в більшості держав аборт виступає як порушення прав людини у випадку його нелегального проведення (кримінальний аборт), як обмеження права на життя-у випадку його легального проведення, оскільки йдеться і про право матері на приватне життя і про її свободу розпоряджатися власним тілом. В той же час право на життя ненародженої дитини є своєрідним обмеженням права на переривання вагітності, оскільки в більшості держав встановлені законодавчі обмеження на проведення останнього виходячи, з моральних, релігійних, етичних переконань, які панують в тій чи іншій країні.

Костина Т. В.
студент,

Национальный университет «Одесская юридическая академия»

ИМПЛЕМЕНТАЦИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ПО ПРАВАМ ЧЕЛОВЕКА В ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО УКРАИНЫ

Международный стандарт – это упорядочение в определенной области посредством установления положений для всеобщего и многократного применения в отношении реально существующих и потенциальных задач. В теории международного права нет однозначного определения международных стандартов прав человека, однако, учитывая принятие Всеобщей декларации прав человека в 1948 г. и принятие в 1966 г. под эгидой ООН Международного пакта о гражданских и политических правах и Международного пакта об экономических, социальных и культурных правах – эти и последующие международные соглашения утвердили международный стандарт прав человека и гражданина и гарантии обеспечения этих прав, с целью отражения в конституционном строе государств – участников. Международные стандарты также конституируются в качестве нормативного минимума, который определяет уровень государственной регламентации с допустимыми отступлениями в том или ином государстве в форме его превышения либо конкретизации, что определено ст. 19 Устава Международной организации труда. Международно–правовые нормы, регулирующие стандарты в области прав человека, закрепляют и развивают такой осново-